Nro. 10.

GAZETA LWOWSKA.

we Wtorek dnia 4. Lutego 1812.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa d. 4 Lutego. — Przeszłey Soboty d. 1. b. m. ogłoszono tu Patent naywyższy d. 4. Stycznia b. r. wydany, tyczący się wprowadzenia nowey miedzianey monety. (Umieszczony ón iest w Dodatku tey Gazety.)

Panowie Bohrer Bracia i Artyści muzyczni przeieżdzaiący do Petersburga, grali tu koncerta z naywiększym oklaskiem. Zabawili się oni kilka dni w Brodach i grali tamże dwa razy koncert. Dochod z drugiego, poświęcili z własney chęci tuteyszemu Instytutowi ubogich, który przez to 300 Z. R. Bankocetlami (gdyż tyle po od trąceniu wszelkich wydatków pozostało się) otrzymał.

Z Wiédnia d. 23. Stycznia. — Dnia 16. b. m. odprawiły się w tuteyszym Kościele metropolitalnym S. Szczepana Exekwie za duszę JW. Hrabiego Seweryna Rzewuskiego, niegdyś Hetmana polskiego. Smierć spotkała go dnia 11 Grudnia r. p. w dobrach iego Holaki w Rossyi leżących, a to właśnie w ten czas, gdy do Wiednia, swoiey zwyczayney siedziby, chciał powracać.

Z Pressburga d. 21. Stycznia. — Dnia 17. b. m. odprawiło się 51sze seymowe posiedzenie.

Podług pewnych doniesień z Pestu, Dunay po kilkodniowych tęgich mrozach tak mocno dnia 15 b. m. zamarzł, iż nazajutrz ludzie pieszo po nim przechodzić mogli, a od kilku dni konie nawet i powozy bez niebezpieczeństwa po lodzie przechodzą.

Wiadomości zagraniczne.

Xięstwo Warszawskie.

Z Warszawy d. 28. Stycznia. — JW. Maciey Rembowski Sędzia appellacyiny i Kommissarz pełnomocny Jego Królewskiey Mości, bawiący teraz we Lwowie w interessach naszego Rządu, mianowany został przez N. Pana Prezesem Sądu Kryminalnego Departamentow Warszawskiego i Kaliskiego.

Prawa Seymowe.

Dalszy ciąg o opłatach steplowych.

§. 8. Stępel kosztów sądowych. Papier steplowy kosztów sądowych iest w formie pół arkusza. Znaki onego są: u góry na wierzchu we środku Herb Xięstwa Warszawskiego z ceną stępla czarno wybity, i takiż sam herb z ceną papieru na dole pół arkusza, podobnie we środku naprzeciwko herbu górnego czerwono wyciśniony. §. 9. Papier ten służy iedynie tylko do wpisów spraw. Używany i opłacany będzie z osobna w każdey instancyi sądowey, we wszelkich sądach bez różnicy tak cywilnych iako i administracyinych, a opłacany będzie przez powoda. Cena stosować się ma do wartości przedmiotu sprawy. Wartość będzie uważaną podług brzmienia zapozwów, i podług pretensyi, iaką powód do oskarżonego zakłada. W każdym sądzie żaden wpis do sprawy pod rozsądzenie sądowe poddaney nie wprzód nastąpi, aż po złożeniu u Pisarza Sądowego papieru steplowanego w cenie, iakiey przedmiot sprawy wymaga. Powód lub iego obrońca w sprawie przynoszący do wpisu sprawy stepel kosztów sądowych, przetnie go na dwie równe połowy tak, aby na obudwóch połowach został stepel. Na tey połowie, która ma czarno wybity stepel, zapisze powód lub iego obrońca przedmiot sprawy, do iakiey i kiedy był oddany Pi-

sarzowi stępel, i nań podpisze się. Na drugiey zaś połowie maiącey stępel czerwony zapisze toż samo Pisarz Sądowy, i nań podpisawszy się, wyda w dowód opłaconego stępla tę drugą połowę temu, kto wpis opłacił. Połowy z czarnym stęplem zachowywać będzie Pisarz sądowy w osobnym na to sporządzonym fascykule; kontrollowanym będzie w tey mierze Pisarz przez Prokuratora Królewskiego. §. 10. Podlegaią opłacie Stępla od wpisów obiekta wartości: Do złotych 50 . gr. 15. Od zł. 50 do 100 — zł. 1. Od zł. 100 do 200 . zł. 2, i tak koleyno, dodaiąc po złotemu iednemu za każde sto złotych aż do tysiąca. Od zł. 1000 do 2500 . zł. 15, do 5000 , zł. 20, od zł. 5000 zpełna do 10000 . zł. 40. Od zł. 10000 zpełna do 20000 . zł. 80. Od zł. 20000 zpełna do 40000 . zł. 120. Od zł. 40000 zpełna do 80000 . zł. 160. Od zł. 80000 zpełna do 100000 . zł. 200. Od zł. 100000 do 200000 . zł. 400. Od zł. 200000 do 400000 . zł. 600. Od zł. 400000 do 800000 — zł. 1000. Od zł. 800000 do 1000000 — zł. 1600. Od każdego 1000 zł. nad milliion, stępel dwudziesto groszowy iedynie dodawać się winien. — *a.* W sprawach granicznych, gdy Kontrowers nie przechodzi iedney włoki Chełmińskiey, płaci się stępel do wpisu, iak od summy 600. Od iedney włoki do 5ciu, iak od summy 10000 zł. — Od 5ciu do 10ciu włók, iak od summy 20000 zł. i t. d., dodaiąc za każde 5 włók do szacunku sprawy 10000 zł. *b.* W sprawach possessoryinych podobnez służy prawidło z zamierzeniem wartosci tylko na połowę powyższego oznaczenia. *c.* W sprawach cywilnych z wykroczeń pieniężney restytucyi niemaiących, opłata stępla stosowną będzie, iakoby od obiektu wartości 5000 zł. *d.* W sprawach rozwodowych naywyżey zł. 600; stopnie zaś niższey opłaty, Sądy do proporcyi maiątku obudwoch osób rozwodzących się ustanawiać będą. — W sprawach, gdzie zachodzi spór o windykacyią prawa, z którego wynika stały dochód roczny, lub w innych terminach opłacany, iako to: *np.* o dziesięcinę wytyczną lub kompozytę, w takim przypadku od opłaty stępla za wpis obrachowany będzie pretendowany użytek na kapitał, mnożąc go przez 20, i do takowey summy regulowaną będzie wartość stępla kosztów sądowych, do wpisu użyć się maiącego. §. 11. W sprawach poddanych polubownemu rozsądzeniu, opłata stępla od zapisania się i dekretu w połowie mniey, iak w sądach publicznych liczona będzie. §. 12. W sprawach obietych Kodexem kar i przestępstw, gdzie sąd przekona się, iż osądzony ma fundusze wystarczaiące na opłatę stępla, złożony bydź ma od wpisu papier stęplowy za: 2 zł. w sprawach policyynych przed Sędzią Pokoiu, lub iego Zastępcą; w sądzie poprawczym od 10 do 50 zł. stosownie do oznaczenia sądu; w sprawach kryminalnych od 51 aż do 300 złotych. §. 13 W sprawach administracyi kraiowey o własności Rządu lub Skarbu do sądów wprowadzonych, użycie stępla nie będzie wymagane zaraz i wszelkie czynności, akta, protokuły w takich sprawach, na niestęplowanym papierze mogą bydź pisane. Jeżeli administracyia kraiowa proces wytoczony wygrywa, wtedy opłaty stęplowe będą obrachowane przez sąd podług przepisów ninieyszey ustawy, i ściągnione zostaną do aktów w papierze stęplowym od tego, który onymże podpadł. §. 14. Od tego, kto raz papier stęplowy kosztów sądowych do wpisu złożył, chociażby wpis spadł, lub za defektową uznaną została cytacyia, opłata do drugiego i dalszych wpisów w ieđneyże sprawie i instancyi nie będzie żądaną. W sprawach iednak, gdzie wypadł wyrok przygotowawczy, przedstanowczy, połączenia, lub inney iakieykolwiek główney sprawy ostatecznie nie rozstrzygaiący, do zachowanego wpisu dodawać się będzie papier stęplowy w sprawach obiektu 100 złotych nie przenoszących za zł. 1, w obiektach od sta do 5000 zł. za złot. 6, od 5000 do 20000 zł. za zł. 10, od 20000 zł. aż do naywyższey summy, za zł. 20. Od roztrzygnienia sporu z okazyi przy exekucyi wyroków wypadaiących, za wpis opłacać się będzie ósma część ilości wpisu sprawy główney. — Opłata od wpisu całkowicie składana będzie przy podawaniu do sądu sprawy, aż do wartości sprawy 10000 zł.; w obiektach zaś summę tę przewyższaiących, ilość należąca od wpisu na dwie części dzielona będzie, połowa opłaca się przy podawaniu do sądu sprawy, druga zaś połowa po wyroku. W wyroku stanowczym wolno iest sądowi opłatę od wpisu podwyższyć w przypadku, gdyby się ilość podana do opłacenia wpisu pokazała za małą. §. 15. Stępel Administracyiny. Stępel administracyiny iest w formie zwyczayney arkusza; na wierzchu onego po

prawey stronie iest czarno wybita korona Królewska, po lewey Herb Xięstwa Warszawskiego z wyrażeniem ceny stępla. §. 16. W rzeczach administracyynych papier stęplowany używany będzie: — *a.* w przedmiotach łaski: od dyplomatu na order orła białego zł. 1000. Od dyplomatu na order S. Stanisława zł. 500. Od pozwolenia noszenia obcych Orderów, prócz Francuzkich i Saskich, 2000 zł. Od krzyża honorowego katedralnego 100 zł. Od Kanonii honorowey kollegialney 50 zł. Od Dyplomatu na Xiążęcia 16000 zł. Na Hrabiego 12000 zł. Na Barona 6000 złot. Na Szlachectwo 3000 złot. Od obywatelstwa 100 złot. Dla Rolnika i Rzemieślnika 2 zł. Od pozwolenia używania kraiowcom Dygnitarskich Tytułów zagranicznych, wyiąwszy Francuzkie i Saskie: Od tytułu Xiążęcia 3000 złot. Hrabiego 2000 złot. Barona 1000 złot. Od wszystkich innych tytułów zagranicznych 500 zł. Od dyspensy na lata, podług Artykułu 145 Kodexu 300 zł. Od dyspensy do zawarcia Małżeństwa stosownie do Artykułu 164 Kodexu 1000 zł. — *b.* W przedmiotach patentów nominacyinych na funkcyie, do których stały fundusz przywiązany. Każdy Jenerał, Urzędnik, Officyalista tak cywilny iako i do woyska należący, niemniey duchowny świecki, który stałą gaże, pensyią, lub kompetencyie pobiera, opłacać będzie stępel odpowiadaiący iego rzoczney gaży, pensyi lub kompetencyi pobieraney, to iest: od pensyi do 600 zł. *inclusive*, stępel 6 zł. Od 601 do 1000 *inclusive* 50 zł. Ci, którzy maią 1001 zł. i wyżey, od każdego 100 zł. . 12 zł. Urzędnicy i Officyialiści, którzy podług praw i ustaw kraiowych na pewne lata bywaią tylko nominowani, płacić będą od pensyi swoich za nominacyią 2 od 100 zł. W postępowaniach opłata regulowaną będzie do proporcyi przybyłey płacy lub dochodu, biorąc 12 od każdego 100 przybyłey z postąpienia pensyi lub kompetencyi. *c.* W przedmiotach patentów nominacyinych na funkcyie, do których żadne pensyie nie są przywiązane, używany będzie stępel:

Do patentu na Budowniczego, 36 Zł; na Ieometrę, 24 Zł. od konsensu na praktykowanie Doktora Medycyny, 100 Zł; od podobnegoż konsensu dla Chirurga, 20 Zł; do patentu na Notaryusza Xięstwa, 100 Zł; na Notaryusza departamentowego, 50 Zł; na powiatowego, 25 Zł; Urzędnicy stanu cywilnego świeccy w miastach 1go rzędu 20 Zł; do patentu na Mecenasa, 500 Zł; na Adwokata, 400 Zł; na Patrona, 150 Zł; na Obrońców, 60 Zł; na Komorników 25 Zł; *d.* W miastach 1, 2, 3, 4 i 5go rzędu opłacany będzie stępel do Konsensu na założenie Aptek, fabryk, teatrów, oberż, browarów, gorzelni, magazynów młynów i, t. d. (*Następuią wyszczególnienia ceny tegoż stępla podług rzędu miast i większey lub mnieyszey ważności założeń.*) § 17. Fabrykowanie, sprowadzanie i sprzedawanie kart do gry, zostaie pod dozorem Władzy skarbowey; bez pozwolenia od Ministra Skarbu, niewolno nikomu sprowadzać do kraiu, bądź na własną potrzebę, bądź na sprzedaż Kart do gry z zagranicy. Stępel do kart będzie wyrażał orła kraiowego i cenę kart. (*Tu następuie wyszczególnienie cen.*) § 18. Stępel kalendarzowy dwoistey iest ceny i wyrażać będzie orła kraiowego. Na kalendarzach wszelkich kraiowych, oraz na rubrycellach duchownych, wybiiany będzie stępel na każdey sztuce ceny gr. 10. Na kalendarzach za granicą drukowanych stępel ceny Zł. 2. §. 19. Stępel Kar. Papier stępla kar iest w formie iedney ćwiartki arkusza. Znaki stępla są też same, iak na papierze szacunkowym, z tą tylko różnicą, że tam cyfra i herb czarno, a tu oboie iest czerwono wybite. Papier ten reprezentuie opłatę kar, i używać się ma iedynie w takich przypadkach, kiedy kto za nieużycie papieru stęplowanego, lub za użycie onego ale nie w cenie przepisaney, podpadł karom w poniższym Artykule przepisanym. W przypadkach gdy kontrawenient stępel kar, stosownie do ceny na stęplu kar wyrażoney opłacać będzie, ma bydź na takowym stęplu zapisano, za iaką kontrawencyią, przez kogo, i kiedy iest zapłacony, a po takiém zapisaniu stępel kar użyty ukaranemu wydany będzie. Stęple zaś, za których nieużycie kara na kontrawenienta została rozciągnioną, będą prócz stępla kary przez kontrawenienta z osobna w cenie, w iakiey przedmiot rzeczy wymagał, opłacone, i zostaną do pisma, aktu, lub dzieła tego dołączone, do którego użyte nie były, z wyrażeniem przez officyalistę, na arkuszach stępla dołączonych, do iakiego pisma, aktu, lub dzieła one służą, i że kontrawenient karę prawem ninieyszém przepisaną w stęplach, i w iakiey ilości opłacił. §. 20. Wyłączone są od używania papieru stęplowego, *a.* Poda-

nia prywatnych osób do wszelkich Władz i Urzędników, maiące za cel interes publiczny. *b*) Korrespondencyie między Władzami i Urzędnikami *ex Officio*. *c*) Rezolucyie wydawane od wszelkich Władz Mieyskich, Powiatowych, Departamentowych i naywyższych kraiowych, na noty, &c. w prywatnych interessach podawane, do których był użyty papier stęplowany, stosownie do przepisów Artykułu 7go lit. a. *d*) Obligacyie długów, które Rząd lub Skarb na siebie wydaie. *e*) Akta i Protokóły Kommissyi do oblikwidowania passywów Skarbu publicznego wyznaczoney. *f*) Zaświadczenia dawane od Rady popisu woyskowego. *g*) Zaświadczenia, które wydaie Mennica kraiowa z próby złota i śrebra tym, którzy kruszce takie do mennicy przynoszą. *h*) Legata na szpitale i domy ubogich opłacie stępla kollateralnego nie podpadaią. Wyłączaią się także od opłaty stępla od spadków cudzoziemcy, zmarli w czasie przeiazdu przez Xięstwo Warszawskie, ieżeli prócz ruchomości przy nich będących, nic więcey w kraiu nie mieli; są niemniey wyłączeni od opłaty stępla. *i*) Kwity wszelkie między kassami publicznemi. *k*) Rachunki Kass skarbowych, i tych publicznych, które pod opieką rządową zostaią. *l*) Kwity woyskowych Officyalistów i Pensyonaryuszów z pobieraney pensyi, oraz i Duchownych z pobieraney ze Skarbu publicznego kompetencyi. *m*) Kwity z wypłaconych ze Skarbu remissyi. *n*) Prożby podawane do Rad Prefekturalnych o allewiacyią i remissyią w podatkach. Jeżeliby zaś żądaiącemu, allewiacyia lub remissyia nie była przyznana, tedy żądaiacy allewiacyi lub remissyi, stęple przyzwoite opłacić powinien będzie. Wyłączeni są także od opłaty stępla. *o*) Ubodzy włościanie i inni, za zaświadczeniem od Władzy mieyscowey Administracyiney, wizowaném przez Podprefekta.

(*Dokończenie nastąpi.*)

Francya.

Z Paryża d. 10 *Stycznia* Pozawczoray odprawił Cesarz Jmć radę ministeryalną; potém polował w lesie St. Germain. — Wielu ieńców portugalskich wyruszyło ze składu Marsal na inne mieysce przeznaczenia swoiego. W skutku rozkazu Ministra Dyrektora Administracyi woienney, Prefekt Departamentu Meurthy, wezwał Podprefekt w Departamentu swoiego, ażeby pewną liczbę rzemieśników, iako to piekarzów rzeźników, krawców, szewców i. t. d. zaciągnęli dla Korpusu obserwacyinego nad Elbą. Zaciągnieni muszą naydaley do 1 Lutego bydź gotowi do odeyścia na mieyce swoiego przeznaczenia. Piekarze dostaną miesięcznie 30, rzeźniki 50, krawcy i szewcy 60 franków.

Chimik pewny w Paryżu, miał odkryć taiemnicę przedłużenia przemiiaiącego bytu roślin ogrodowych i polnych; garantuie ón nawet wszystkim kwiatkom i roślinóm zachowanie ich żywości, ich zapachu i farb przez kilka lat, i odwołuie się względem tego do swoich doświadczeń. U pierwszych perfumowników paryzkich widać iuż teraz bukiety z kwiatów, które zdaią się usprawiedliwiać ten nowy wynalazek.

Z Hamburga d. 11. *Stycznia.* Podano tu do publiczney wiadomości, iż żadne pieniądze nie mogą bydź z miasta wgłąb kraiu posyłane, ieżeli nie będą zachowane przynależyte formalności. Takim mieszkańcóm miasta, którzy zaległych podatków do d. 4 Stycznia nie zapłacili, będzie nieochybnie wybiéranie tychże przez exekucyą obwieszczone.

Wielka Brytania i Irlandya.

Dziennik Star z dnia 16. Grudnia, zawiéra pismo iednego Anglika z Malty z d. 21. Wreśnia 1811, w którém tenże swoiemu przyiacielowi (członkowi Parlamentu) donosi, że po pięcioletniém swoiém na stałym lądzie pobycie tysiąc niebezpieczeństwóm szczęśliwie uszedł, i wsiadłszy w Neapolu na okręt amerykański, do Malty zawinął. Czyni go oraz uważnym na kilka nadużyciów, które się dzieią w zagranicznych posiadłościach angielskich. Te nadużycia (mówi ón) pochodzą z wielkiey liczby kaprów angielskich na pozór, (lub przynaymniéy banderę angielską zatykaiących), które w istocie są obcemi; iest to zgraia awanturników, którzy, z podłego interesu honor W. Brytanii na niebezpieczeństwo wystawiaią, a naszych ziomków okradaią, aby się łupem swoim z iakimkolwiek bądź obcym podzielili, lub nieprzyiaciela nawet samego nim zbogacili. Krótko, chcę mówić o dwóznaczney treści kilku licencyi danych amerykańskim lub innym kupcóm, którzy, chociaż po angielsku myślą, przecież nie znaiąc surowych

praw naszego sądu admiralskiego, swóy maiątek iedynie przez błąd formy tychże licencyi utracili, w czém ich podług wszelkiéy słuszności przy wydawaniu onychże trzeba było oświecić. Nie mogę także o haniebnéy korrespondencyi zamilczéć, którą kilka kaprów (mogę ich wymienić) ze stałym lądem pod imieniem Anglików utrzymuie; przez co o każdym okręcie z iednego portu do drugiego płynącym, wiadomości zasięgaią, tak iż uchronić się nie może, ażeby nie był zabranym. Wzięty okręt zostaie zwyczaynie przez bandę włóczęgów ze wszystkich narodów składaiącą się zrabowany, podróżni są znieważani, a okręt do innego portu, nie do tego, do którego płynął, bywa zaprowadzony, gdzie go na iakąkolwiek skargę konfiskuią; zabieracze przedaią i dzielą się potém swoim łupem z oskarzycielem. Właściciel okrętu i ładunku, wnosi potém swoią skargę przed sąd nasz admiralski w Londynie, gdzie może swóy proces wygrywa. Lecz gdy wypada, aby mu wartość ładunku była wynagrodzoną, na ten czas osądzeni bankretuią i umykaią. Nie zaymuię się wiele polityką, (mówi daléy autor listu) lecz rząd nasz mało się o te ważne wiadomości troska, które za pomocą tych przedaynych kaprów do Napoleona dochodzą. To są czyny, o których bardzo dobrze uwiadomiony iestem, a które tylko zmnieyszyć mogą wysokie zdanie obcych o honorze i prawości Anglików. Te nadużycia tak w oczy wpadaią i tak często powtarzane bywaią, że nie tylko obcy, ale nawet godni szacunku kupcy angielscy na téy wyspie osiadli poznaią, iż dla uratowania narodowego honoru, dla powiększenia handlu rzeczą potrzebną iest, zapobiedz im w sposób iak nayskuteczniéyszy. Czegoż nie uczuie Anglik poczciwy, słysząc naydotkliwsze wyrzuty z ust tych nieszczęśliwych, którzy przez takowe licencye cały swóy maiątek wyż pomienionym utracili sposobem! Uwiadomiłem WCPana o tém złém; iest to rzeczą naszych Reprezentantów czuć, iak potrzebną iest rzeczą, liczbę kaprów (ieżeli całkiem zniesioną bydź nie może) zmnieyszyć; a rzeczą Rządu, wszystkie licencye ile możności tak iasno ułożyć, aby tylko w ieden sposób wykładane bydź mogły. Gdyby przecie nasz Rząd, miasto udzielania podeyrzanym Indywiduom listów kaprowych, iakiegokolwiek bądź młodego Officera morskiego do tego przeznaczył, który pewnie chętniéy małym uzbroionym statkiem (których mnóstwo w portach naszych mamy) dowodzić, iak próżniackie życie, na które naywiększa część Officerów po portach naszych iest skazaną, prowadzić będzie. Znałem na stałym lądzie kilka godnych szacunku kupców, którzy z boiaźni wpadnienia w ręce kaprów, do naszych nie zbliżali się portów, a którzyby mimo zakazuiących wyroków francuzkich, korzystny z nami prowadzili handel. Mimo Napoleona kwitnąłby handel będący sławą Anglii, a charakter narodowy, który od nieiakiego czasu wiele w oczach zagranicznych narodów utracił, a który zgodnie z naszym interessem w téy krytyczney epoce cchraniać musimy, znowuby naymocnieysza otrzymał podporę.

Odebraliśmy: mówi Kuryer z dnia 24. Grudnia; niektóre gazety francuzkie, które są nowsze, niż gazety z przeszłego Wtorku; zawieraią one artykuł, w którym staraią się dowieśdź, iż rząd nasz wszystkich cudzoziemców, których ze służby oddala, z niebezpieczeństwem życia na ląd stały wysiadać przymusza.

Twierdzenie to zasadza się na haniebném kłamstwie. *)

---

*) *Niemasz w tém wszystkiém nic haniebnego, iak tylko postępowanie wasze. Wyrzucał wam świat sztuką zdziałany głód w Indyach wschodnich, przez który miliony ludzi życie utraciły. Lecz ci ludzie nie byli waszey religii, nie przelewali krwi swoiey w służbie waszey i nie odnieśli ran, walcząc pod chorągwiami waszemi. Któżby śmiał wierzyć (gdyby nakazane dochodzenia tego nie dowodziły), iż naród chrześciański, ucywilizowany, chełpiący się dobrocią praw swoich i wspaniałością rządu swoiego, niesławę do tego posunął stopnia, iż 3000 żołnierzóm w służbie swoiéy skaleczonym nic nie dał w nagrodę, iak tylko wygnanie z Anglii, gwineę i łachmany,*

Po ułożeniu powyższego artykułu, (mówi daley Kuryer:) odebraliśmy wszystkie Dzienniki paryzkie od 11 do 23 Grudnia. Monitor umieszczał od kilku dni listę obcych inwalidów, którzy podług iego twierdzenia z rozkazu rządu, ze służby angielskiey oddalonemi i na ląd stały wyrzuconemi zostali. Żołnierze bez służby których Anglia na stały ląd odsyła, są ludzie podeszli i słabowici, ale są ieńcy woienni zabrani nieprzyiacielowi; posyłaią się w skutku ugody i nie byli nigdy w służbie naszey. Monitor umieszcza zatém listę tych żołnierzy, którzy są cudzoziemcami, którzy po większéy części gwałtem byli wzięci do służby francuzkiey, a potém przez nas w niewolą zabrani zostali. Podług kłamliwego systematu przyiętego od rządu francuzkiego, iest rzecz tak wystawiona, iak gdyby ci ludzie przez nas okrutnym sposobem na ląd stały wyrzuceni byli. **)

Turcya.

Z Konstantynopola d. 10. Grudnia. — Przez tuteysze miasto ciągnie bez przestanku po kilka chorągwi wóysk azyatyckich nad Dunay; inni, którzy swóy czas wysłużyli, iak mianowicie kontyngens Kary Osman Oglu, powracaią z obozu do swoich domów. Zresztą panuie tu iak naywiększe milczenie o zdarzeniach w obozie. Względem umów o pokóy, zachowuią nayściśleyszą taiemnicę. — Hafiz Aly Basza, mianowany Baszą Suridzi w Rumelii, ruszył d. 5. b. m. z 1200 ludzmi, częścią własnemi sługami do Daud Baszy. Twierdzą, iż W. Sułtan, pod pozorem łowów, także się tam udał, zapewne dla dania pomienionemu dowodzcy swoich ostatnich ustnych rozkazów.

Instytut kuracyi oczu w Galicyi ustanowiony.

Nie dopuszczać, ażeby ślachetne czyny w niepamięci ginęły, iest to pełnić przyie-

---

iż po pas w wodę ich wtrącał i na ląd stały wyrzucał? Między temi ludźmi znaydowali się nieszczęśliwi, którzy dla okoliczności i zmiany czasów opuścili chorągwie oyczyzny swoiéy, ażeby Anglii służyli; którzy na mocy praw ich kraiu na śmierć skazani byli, ieżeli na oyczystéy stanà ziemi; pomimo tego wszystkiego wygnaliście ich z Anglii w nagrodę czynionych wam usług; oddaliście ich w ręce rządu, który zdradzili, i że tak powiém stawiliście ich pod szubienicą. Naywiększa część tych ludzi iest z Austryi, Czech, Pruss, Westfalii, Hannoweru, Rossyi. Służyli oni Anglii po 5, 6 i po 7 lat; za to odięła im Anglia swoią gościnność, i opuszczonych, bez pomocy i żywności, wyrzuciła daleko od ich oyczyzny na ziemię nieprzyiacielską. Ludzi tych, którzy tym sposobem przez pierwsze dziesięćkrotne ladowania na brzegi nasze wyrzuceni zostali i do tysiąca wynoszą, wzięto pod straż. Więzienia w Amsterdamie, Embdem i Wesel były napełnione ludźmi takiemi. Nakazane badania wydobyły na iaw tyle okrucieństw, iż zaledwie można im dadź wiarę. Myślano iż to ma związek z iakiém systematem politycznem, albo z iaką przed światłem stroniącą intrygą; lecz nakoniec pokazało się niezbicie, iż to było dziełem wiarołomstwa i okrutnego ducha, charakteryzuiącego rząd Kartagiński. Rząd francuzki kazał wolno puścić tych nieszczęśliwych; cudzoziemcy otrzymali żywność i paszporta na powrót do swoiey oyczyzny, chociaż nieprzyiacielowi służyli; byli oni ludźmi! Francuzóm darowawo ten występek, iż broń przeciw Francyi nosili, i polecono Burmistrzóm ich gmin, ażeby im żywność dawali. Pewnie że naykrócéy iest nazwać to wszystko haniebném kłamstwem; lecz żyie 3000 tych offiar, które do Czech, Wiédnia, Saxonii, Westfalii, Hannoweru, i wielu miast pruskich powróciły. W municypalnościach Amsterdamskiéy, Rotterdamskiéy i Embdeńskiey czyniono badania; te 3000 ludzi żyią rozprószeni po stałym lądzie Europy i są pomnikiem hańby rządu angielskiego.

**) *Gdyby takich ludzi było tylko trzech albo cztérech, sprawcy tego strasznego występku*

mną powinność, oraz czuć i uznawać to dobro, które z nich wynika.

Ileż to czynów nie zdarza się za czasów naszych, które zaledwie co się staią, zaledwie skutki onychże rozważone bydź mogą, a iuż przez tysiące wymownych pisarzów po całéy ogłoszone są Europie; lecz ileż to czynów zostaie niewiadomych, które iedynie cichemi radośnemi łzami wdzięczności nagrodzone bywaią. Prawda że ta nagroda przeważa krocie brzmiących pochwał, iednakże dla cichego dostrzegacza zawsze to przyiemném iest zatrudnieniem, rzadkie rysy ludzkości i dobroczynności dla Potomnych zachowywać, którzy może wdzięczniéy to uznawać będą, na co teraz większa część Współcześnych z oziębłością spogląda.

W naszym kraiu iścieie Instytut mało co od kogo poznany i należycie ceniony; który w cichości bieg swóy odbywa, i prawdziwém iest dobrodzieystwem w całém słowa tego obięciu: iest to Instytut dla ludzi niemocą oczu złożonych.

Bardzo są gęste w Galicyi choroby na oczy; a leczenie onychże było dotychczas nader trudném, ponieważ takowa kuracya osobney nauki wymaga, i mało takich lekarzów iest w kraiu, którzy się umyślnie do tego sposobili. Maiętny musiał szukać z wielkim kosztem w postronnych kraiach ratunku, a ubogi zostawał w swoiém politowania godném położeniu; naygorzéy zaś wychodzili przytém ludzie bielmo na oczach maiący.

Zwrócił Rząd na to swoią uwagę i postanowił temu zaradzić. Cesarz Jegomość rozkazał r. 1808., ażeby dla Galicyi umyślny Okulista był ustanowiony. Wybór padł na Pana Chładek Doktora. Nie poprzestał Rząd szczególnie na tém, lecz rozporządził, ażeby wszyscy ubodzy niemocą oczu złożeni kosztem Rządu leczeni, a podczas swoiéy kuracyi kosztem Rządu pielęgnowani i utrzymywani byli.

Wyznaczono cztéry mieysc stałych gdzie Okulista na przemiany zieżdza, i gdzie ludzie na oczy choruiący przyprowadzani bywaią; iako to:

Lwów dla Cyrkułów Lwowskiego, Złoczowskiego, Żółkiewskiego Stryiskiego, Samborskiego i Brzeżańskiego.

Przeworsk w Cyrkule Rzeszowskim, dla Cyrkułów Rzeszowskiego, Tarnowskiego, Jasielskiego, Sanockiego i Przemyskiego.

Czerniowce dla Bukowiny i Cyrkułów Kołomyiskiego i Stanisławowskiego.

Zebrzydowice w Cyrkule Myślenickim, dla Cyrkułów Myślenickiego, Bocheńskiego i Sandeckiego.

Co rok musi Okulista na iedno z tych mieysc ziechać; donosi on zawczasu Urzędom cyrkułowym o swoiém przybyciu, które o tém Dominia pismem okólném uwiadamiaią. Dominia muszą ludzi niemocą oczu złożonych forszpanami na wyznaczone mieysce odsyłać, a nawet i przewodników tym chorym dodawać, którzy bez nich obeyśdź

---

mogliby się wymawiać niewiadomością. Lecz mowa iest o 3000 ludzi, którzy się rozsypali po wszystkich prowincyach Europy. Miano przezorność, odsyłać ich do Municypalności, do których należą, i wzywać rząd ich oyczyżny do czynienia badań. Takim więc sposobem Francya, Włochy, Niemcy a nawet hyperboreyskie narody, posiadaią przekonywaiące dowody tego bezprzykładnego w dzieiach narodów występku. Wszyscy ci ludzie, których nazwisk listę i zeznania posiadamy, służyli Anglii, iedni nayhmniéy po trzy lata, drudzy i po lat dwanaście. Podczas iednego taiemnego lądowania utonęło 60 ludzi. Będą wydrukowane badania i dowody tego występku wraz z dochodzeniami, czynionemi w różnych kraiach, zacząwszy od Węgier, aż do Rossyi.

Uwagi Monitora.

się nie mogą. Urzędy cyrkułowe staraią się o ich umieszczenie; kassa rządowa powraca wydatki łożone na utrzymanie tych chorych, opłaca lekarstwa, płaci przewodnikom chorych, i bierze sama na siebie koszta forszpanowe, nie wymagaiąc od Dominiów zwrócenia onychże.

Ustawiczna siedziba Okulisty iest we Lwowie; miał on tu od trzech lat w kuracyi 288 ludzi na oczy choruiących, których częścią w Szpitalu powszechnym, częścią po domach leczył; między temi operował 10ciu bielmookich, z których dwoch dla słabéy konstytucyi ciała zupełnie wyleczyć się nie mogło, ośmiu zaś zupełny wzrok odzyskało. W Czerniowcach miał 150 chorych w kuracyi, a operował 12tu, z których 2 zupełnie wyleczyć się nie mogło. Ponieważ w Brodach wiele było chorych na oczy, przeto udał się tam Pan Chladek roku przeszłego z rozkazu Rządu, i 84 ubogim niemocą oczu złożonym, dał pomoc.

W Wrześniu roku przeszłego ziechał do Zebrzydowic. Zaledwie Urzędy cyrkułowe o bytności iego doniosły, gdy 500 ludzi chorych na oczy i ślepych, z Cyrkułów Myślenickiego, Sandeckiego i Bocheńskiego tamże przybyło. Oglądano natychmiast każdego i okazało się, że 186 potrzebuią kuracyi; reszta była częścia nieuleczona, częścią miała tylko cierpiało niemoc; przepisano zatém tym ostatnim potrzebne lekarstwa, i odesłano ich wraz z nieuleczonemi do domu. Pozostałych umieszczono w Zebrzydowicach, tudzież po wsiach przyległych, i postarano się dla nich o żywność i dozór. Operowano znich 24rech na szare bielmo; 19tu odzyskało wzrok zupełny, a trzech nie mogło się dla słabey konstytucyi ciała zupełnie wyleczyć.

Tak więc w trzech latach przez dobroczynną troskliwość Rządu, 648 ubogich niemocą oczów złożonych pomoc otrzymało, i powróciło do zatrudnień swoich; 38 osób przedtém naycelnieyszego zmysłu pozbawionych, którego stratę nayciężey znieść można, mogą się znowu cieszyć z bytu swoiego na świecie; na tę myśl serce się unosi!

Meteorologiczne postrzeżenia we Lwowie od dnia 30. Stycznia do 2. Lutego 1812.

Dnie.	Czas postrzeżenia	Barometr.	Cieplomierz Reaumura.	Kierunek Wiatrów.	Odmiany powietrza.
30	*Wsch. Słońc.*	28, 3, 7.	— 10, 3.	*Po. W. średni.*	*iasno.*
	2. po połud.	28, 3, 8.	— 4, 5.	*Po. W. W. słaby*	*pogoda.*
	10. w nocy	28, 3, 5.	— 9, 7.	*Po. W. średni.*	*pogoda.*
31	*Wsch. Słońc.*	28, 3, 4.	— 10, 2.	*Po. W. słaby*	*iasno.*
	2. po połud.	28, 4, 0.	— 4, 3	*Po. W. W. średni*	*pogoda.*
	10. w nocy	28, 5, 0.	— 8, 7.	*Po. W. W. słaby*	*pogoda.*
1	*Wsch. Słońc.*	28, 5, 5.	— 14, 3.	*Po. W. słaby*	*iasno, mgła.*
	2. po połud.	28, 6, 0.	— 5.	*Po. W. słaby*	*pogoda, mgła.*
	10. w nocy	28, 6, 0.	— 12, 8.	*Po. W. słaby.*	*pogoda.*
2	*Wsch. Słońc.*	28, 6, 0.	— 14.	*Po. W. słaby*	*iasno, mgła.*
	2. po połud.	28, 5, 8.	— 1, 6.	*Po. Po. W. słaby*	*iasno, mgła.*
	10. w nocy	28, 5, 3.	— 11, 3.	*Po. W. słaby*	*iasno rzadka mgła.*